

[Forsvarsministeren.]

som angiver rammen for udbygningen indenfor en nærmere fastsat termin. Nej, det var det rent fysiske byggeprogram, der her rejste sig i en størrelse, som ikke kunne forudses, så længe vi havde en berettiget forventning om, at dette problem løstes af sig selv gennem leverancerne på våbenhjælpen fra Amerika.

Tanken var jo den, at disse færdigfabrikerede elementer til rejsning af kaserner skulle være leveret i løbet af sommeren og eftersommeren og opstillet i løbet af efteråret og foråret næste år, således at vi til den tid ville have haft den ekstraordinære indkvarteringsplads til ca. 10 000—11 000 mand, når man regner værnepligtige befalingsmænd m. v. med. I de overvejelser, man derefter måtte foretage, måtte fornødent hensyn tages til, at man ikke ved gennemførelsen af et stort militært byggeri i for høj grad skadede det civile boligbyggeri. Alle de muligheder, der kunne være tale om at overveje, når dette problem skulle løses, blev derfor gennemgået og undersøgt i praksis. Da vi ikke kunne få disse pre-fabs, disse færdigfabrikerede elementhuse, gratis på våbenhjælpen — hvad vi havde ventet og havde berettiget forventning om —, overvejede vi naturligvis, om man kunne købe dem, men denne plan blev opgivet dels af valutamæssige grunde, dels fordi kvaliteten af de pågældende bygninger i forhold til prisen er mindre god.

Så overvejede man, om man skulle købe færdige træbarakker fra Sverige. Også denne plan blev opgivet, fordi købet ville medføre en ikke ubetydelig valutaudgift, og fordi vedligeholdelsen af sådanne træbygninger er relativt kostbar.

Dernæst overvejede man muligheden af at købe danske træbarakker, men dette kunne ikke gennemføres, da de danske firmaers kapacitet er ret begrænset, og fordi fremstilling og opstilling kræver ret betydelige mængder af faglært arbejdskraft, som vanskeligt kunne skaffes uden at skade det civile byggeri.

Endelig har man overvejet anvendelse af det traditionelle danske murstensbyggeri, der efter det hidtidige erfaringsgrundlag er den billigste byggeform, men på grund af denne byggeforms behov for faglært arbejdskraft, navnlig murere og de til byggeriet fornødne mursten, har man ikke kunnet gennemføre

en sådan plan generelt uden skade for det civile boligbyggeri.

Man er derfor endt i den løsning, som nu forsøges på et par nye stationer, nemlig anvendelse af et særligt dansk elementbyggeri. Elementbyggeri kan udføres uden anvendelse af mursten og murerensvende og iøvrigt med minimal anvendelse af faglært arbejdskraft, og denne byggeform har under de givne forhold været den eneste fremkommelige vej. Imidlertid forelå der ikke nogen gennemført elementkonstruktion, der fandtes egnet til formålet, og det har derfor været nødvendigt at udvikle et særligt til formålet egnet system. Ved et samarbejde mellem hærens bygningstjeneste, en af boligministeriet udpeget ekspert og civilingeniør Jørgen Saxild er der siden foråret 1952 udviklet et standardelementbyggesystem, baseret på betonelementer, som ikke kræver faglært arbejdskraft til opførelsen. De første bygninger af denne konstruktion er opført på flyvestationerne Skrydstrup og Aalborg, og de herved indhøstede erfaringer af såvel teknisk som økonomisk art har været gjort til genstand for en gennemgribende undersøgelse, der netop er afsluttet.

Heraf fremgår det for det første, at det omhandlede byggesystem, eventuelt med visse mindre ændringer, anses for velegnet og teknisk forsvarligt til et byggeri af det forestående omfang, for det andet, at priserne på denne byggeform ikke ligger væsentligt over priserne ved traditionelt byggeri, og at der tilmed er sandsynlighed for, at denne byggeform under visse omstændigheder prismæssigt fuldtud vil kunne konkurrere med det traditionelle byggeri, samt for det tredje, at den pågældende byggemetode, der er fabrikspræget, forsåvidt angår fremstillingen af standardelementerne, medfører kort byggetid og mulighed for fuld udnyttelse af vinterhalvåret, hvad der naturligvis vil få indflydelse på beskæftigelsen, ikke mindst af de ufaglærte.

Under hensyn til at elementbyggeriet kun anvender faglært arbejdskraft i meget begrænset omfang og ingen mursten og således kun i ringe omfang influerer på det civile boligbyggeri, er jeg af den opfattelse, at det er den vej, vi må gå med hensyn til gennemførelsen af det store byggeprogram, og i løbet af et par dage vil som sagt finansudvalget få forelagt hele dette kompleks